

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IX. Eandem esse de illa Ecclesiae potestate juris, tum Canonici, tum
Civilis peritorum sententiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

CAPUT IX.

Eandem esse de illa Ecclesiæ potestate juris, tum Canonici, tum Civilis peritorum sententiam.

1. Juris præsertim Canonici Interpretes, aut tractatores Ecclesiasticam potestatem in temporalia Principum magis adhuc, quàm Theologi, explicuerunt. Ex quorum infinito propemodum numero paucos tantum Gallos profero.

2. Guilielmus Durandus Episcopus Mimatensis in specul. Jur. particula prima, tit. de Legato §. Nunc ostendendum, qui est 6. n. 17. de autoritate Papæ ita scribit; DEPONIT IMPERATOREM PROPTER IPSIUS INIQUITATES, ut Extravag. de re iudicata ad Apostolica lib. 6. & etiam Reges, ut 15. quæst. 6. Alius. Et dat eis Curatores ubi ipsi sunt inutiles ad regendum. Vt extra de suppl. neglig. Pralat. Grandi lib. 6. n. 32. Item ipse renovat leges Imperiales, ut in Constitutione Gregorii X. Properandum.

3. Joannes Monachus è Gallia oriundus in cap. Grandi de supplen. neglig. Pralat. n. 4. sic scripsit; sed quid ad Papam de Regibus, & eorum Regnis? videtur immittere sulcem suam in messem alienam, quod esse non debet, supra de electio. venerabilem, in princip. sed dic quod Papa in quæmilitet habet jurisdictionem, NEC EST DVBIVM RATIONE PECCATI infra de iudiciis. Novit. & in spectantibus ad pacis reformationem 90. dist. per tot. &c. Vide etiam n. 5. In cap. autem ad Apostolicæ de sent. & re iudic. n. 9. notat, quod PAPA DEPONIT IMPERATOREM PROPTER CRIMEN: ut hic: Etiam PROPTER INVULNERATAM REGES DEPONIT 15. q. 6. Alius: Etiam ipsis Regibus malè administrantibus Coadutores & Coadministratores dat. supra hoc lib. de supplen. neglig. Pralat. Grandi. Ecclesia etiam Principes compellit exhibere justitiam 23. q. 5. administratores. Etiam jurisdictione utitur ex eorum negligentia sup. de foro compet. Ex tenore. Oportet enim ponere unum Principatum, ad quem omnes recurrant 6. q. 1. In apibus.

4. Etiam à tempore dissidii inter Bonifacium VIII. & Philippum IV. Regem Franciæ, in quo maximè controversa fuit jurisdictio Ecclesiastica in temporalia Regum, non solum Doctores Ecclesiasticos, sed ipsos etiam Officiales Regios hanc

po-

192 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
potestatem confessos fuisse patet ex Tractatu de utraque potestate
saeculari & Ecclesiastica, qui somnium Viridarii est inscriptus, quem-
que alii Cancellario, alii Consiliario Caroli V. Regis Fran-
ciae tribuunt, & certè in favorem potestatis laicae scriptum
fuisse constat. In eo tractatu defensor autoritatis saecularis
sub nomine Militis sic loquitur; Concedendum est, quod Principa-
tus Papalis concernit temporalia prout de necessario concernit spiritualia, cum ab
eorum usu, vel abusu surgit peccatum, prout dicunt Textus, ratione peccati
omnes causa spectant ad forum Ecclesiasticum cap. novit. de iudiciis, & cap.
Per venerabilem qui filii sint legitimi. Tamen principaliter disponendo, & au-
torizando nihil spectat ad Papam quantum ad temporalia. Et alibi. Nec debet
se (Potestas Ecclesiastica) de depositione Imperatorum, seu Regum tempora-
lium intromittere, prout in prioribus plenius fuit dictum, quantumcumque Rex,
vel Imperator sit dignus depositione propter defectum quemcumque, vel crimen,
quod non est inter spiritualia crimina computandum. Et ideo si Imperator, vel
Rex committit crimen dilapidationis, vel destructionis Imperii, seu Regni, aut
damnabilis negligentiae Imperii, vel Regni, vel Tyrannidis, vel quodcumque aliud
propter quod non immerito deponi meruit, Papa non deberet eum deponere, sed
populus à quo suam recipit potestatem tacite vel expresse; Excipit, nisi illi,
ad quos pertinet, nolent, aut non possent facere iustitiae complementum. Postea
adducens exempla Pontificum deponentium Imperatores, varia affert responsiones; & allatâ opinione improbantium
quod factum fuerat ab eis, addit; Farentur tamen quod Papa potest
transferre Imperium, vel Regnum casualiter, ut quia non est alius superior;
vel aliter aut Imperium, vel Regnum est transferendum de gente in gentem pro-
pter aliquod crimen spirituale gentis, puta si gens illa inficiatur haeretica pravitate;
vel ad legem Iudeorum, vel ritum Gentilium, vel sectam aliam convertere-
retur, vel propter aliud simile, vel propter crimen saeculare, ut propter negli-
gentiam, aut defectum alium, propter quod etiam iudicio sapientium Gentilium,
vel Christianorum gens illa non esset digna alias gubernare. Si transferendum es-
set Imperium, vel Regnum propter crimen spirituale, dicunt quidem, quod
Papa potest iure Divino transferre Imperium, seu Regnum, quia ipse in spiri-
tualibus, & annexis eis habet plenitudinem potestatis quantum ad ea, quae sunt
de necessitate facienda. Alii dicunt, quod Papa in hoc casu non potest transferre
Imperium, sive Regnum nisi laici fuerint damnabiliter negligentes, vel sa-
ventes genti, à qua necesse est transferri Imperium, vel Regnum, sed in hoc
casu spectat ad Papam de crimine spirituali cognoscere, & denunciare illis,
ad quos spectat, ut ipsum deponant. Quod si noluerint, vel non potuerint.

JURE DIVINO EST DEVOLUTA POTESTAS AD SYMMVM PON-
TIFICEM: & hoc quia ipse habet plenitudinem potestatis quantum ad omnia,
qua sunt de necessitate facienda. Si verò Imperium transferendum esset de gente
in gentem propter crimen aliquod secularare, vel defectum alium, Papa authorita-
te propria talem translationem non posset facere, nisi illi, ad quos spectaret,
damnablem essent negligentes. Fatetur ergò Autor, & quidem fre-
quenter, Ecclesiam posse Principes deponere, saltem pro cri-
minibus spiritualibus, & etiam pro aliis culpis, si negligent
ii, ad quos jus illud spectat.

5. Joannes de Selve tract. de Benef. par. 3. quæst. 8. num.
31. ita censet, PAPA SOLVS POTEST DEPONERE IMPERA-
TOREM cap: Ad Apostolica de sent. & re judis. in 6. & no. doc. post. gloss. in
cap. Venerabilem de elect. & in Clement. Romani de jurejur. Præterea facit, quod
Papa potest deponere Regem, ut alias DEPOSUIT REGEM FRANCIAE,
quia erat effeminatus cap. Alius. 15. quæst. 6. Ita ille, licet in Se-
nату Parisiensi Præses.

6. Consentit, & ampliùs illam potestatem explicat in Se-
nату Tolosano Præses Stephanus Anfrerius tract. de potest.
Eccles. super laicis eorum, ac prærogatiuis Ecclesiæ, num. 32.
Facit, quod notat Baldus in c. Imperialem §. fin. 1. col. de prohib. feud.
alien. per feder. ubi dicit, quod si Dominus Feudi non recognoscit superiorem,
prout est Rex Francia, & Pares Curia ei nimis favent, Papa cognoscat. Sed
dictum hujusmodi debet intelligi in causa ardua, quia sic loquitur allegatum cap.
Per venerabilem num. 52. 113. Papa deponere potest Laicum a sua dignita-
te gloss. in cap. nullus 11. quæst. 1. 114. Papa potest absolvere Laicos Vas-
sallos a subjectione Principis temporalis cap. gravem de excess. Pralat. 115.
Papa ex causa potest absolvere aliquem ab obligatione quaestita Laico, qui ei non
subest quoad temporalem jurisdictionem, si talis obligatio solum contrahitur ex
fidei præstatione, ut in cap. 4. de jurejur.

7. Joannes Faber in Senatu Parisiensi Casuarum Patronus
in l. 1. Codicis de summ. Trinit. & fid. Cathol. num. 10.
sed de Papa, inquit, non est dubium, quin sit superior omnibus Christianis,
& in temporalibus, & in spiritualibus: ut plene probat Hostiensis dicto cap.
Per venerabilem verb. Paulus. Et idem Innocentius dicto cap. super verbo, non
recognoscit, quod aliter probari potest; nam cum Papa sit Vicarius Domini,
cujus est plenitudo, &c. & qui est Princeps Principum, & Rex Regum se-
cundum Apostolum in princ. & cui data est omnis potestas Matth. 7. ridiculo-
sum esset dicere quin in omnibus temporalibus haberet superioritatem, & po-
testa-

testatem 12. quest. 1. cap. precipimus. Et non. 11. Et cum omnis iurisdic-
 tio in Vicarium transeat extr. de offic. Vicar. quia infra de offic. eius, qui
 vic. alter. obtinet l. 1. Nusquam enim reperitur quod Dominus concedendo pa-
 testatem Petro restrinxit ad spiritualia. Nullus enim negare potest quin Jesus ha-
 beret omnimodam superioritatem si exercere voluisset, cum sit Creator, & sit
 Dominus. N. 12. Tamen satis credo quod Papa non se debeat introuertere de
 temporali iurisdictione. Imò debet tenere gladium in vagina: nisi in casibus qui
 tangunt præiudicium animæ, vel iustitia subuersionem, vel aliàs peccatum.
 Extr. de iudic. c. novit. de foro competen. &c. 13. In casibus tamen præmis-
 sis cum agitur de præiudicio animæ, vel populi, PAPA POTEST, ET
 DEBET PROVIDERE: ET SI NECESSE SIT QVOSCVNQUE RE-
 GES DEPONERE, vel interdicerè eis administrationem, & ex minori cau-
 sa quam privato: Cum eorum sanitas vel malitia plus ledat. Extr. de suppl.
 neglig. Pralat. c. grandi per Archidiacon. & vide Imòc. dicto c. licet. Extr. de
 foro competen. 96. di. Cum ad verum Extr. de voto, & voti redem. c. li-
 cet in fin. Sic intellige, & determina quod no. in Authent. quomodo opor.
 Epif. & Cleric. in prim. coll.

8. Ut inter Theologos ita & inter Jurisperitos Catholicos
 usque ad hæc postrema tempora etiam qui iurisdictionem Ec-
 clesiæ super Reges, & Principes in temporalibus angustare
 conati sunt, eam omnino negare ausi non sunt. Petrus Gre-
 gorius Tholosanus in variis Academiis Franciæ successivè
 juris utriusque professor, de Repub. lib. 26. cap. 5. Quam-
 vis dicamus, inquit, Imperatorem posse privari tanquam inutilem suo Imperio
 per summum Pontificem, per Venerabilem de elect. & simil. Tamen non sequi-
 tur Papam idem ius habere in aliis Reges omnes; DEMO TAMEN CAU-
 SAM FIDEI. Et infra. EXCIPIO SEMPER, ut aliàs dixi, CAU-
 SAS FIDEI, IN QVIBVS PRINCIPES CIVISCVNQUE SINT
 LIBERTATIS, ET POTESTATIS SVBIIICIVNTVR DIRECTE
 SEDI ROMANÆ, & pro delictis in illis commissis puniri possunt. Sic
 tamen ut sicut delicta sunt personalia, & non transeunt personas delinquen-
 tes, ita nec poena, qua delicto debetur, non violet ius successorum in Reg-
 no, vel ex consuetudine recepta, vel ex lege Regni, qua proximi ordine post
 deficientes vocantur. Potest enim qui imperat per delictum suum sibi nocere, &
 se indignum Imperio facere, at non potest præiudicare ei qui successurus ei est
 etiam eo invito. cum non habeat ab eo, sed à maioribus vel ex lege fami-
 lia. Et oppositis sibi autoritatibus Innocentii IV. in Con-
 cilio Lugdunensi relato cap. 1. de homic. in 6, & Bo-
 ni.

C A P U T X.

*Exempla Potestatis Ecclesiasticæ circa Regna tempora-
lia, ac primò circa Reges Franciæ.*

1. Childericum III. Regem Galliæ, quantumvis ad Reg-
ni administrationem ineptum; non ante deposuerunt
Franci ut Pipinum sibi præficerent, quàm intervenisset Ro-
mani Pontificis autoritas. Id expressè tradit Eginhardus Ca-
roli Magni Secretarius in vita illius Imperatoris, his verbis
Genus Merovingorum, de qua Franci Reges sibi creare soliti erant usque in
Childericum Regem, qui jussu Stephani Romani Pontificis depositus, ac de-
tonsus, atque in Monasterium trusus est, durasse putatur. Pippinus
autem PER AYTORITATEM ROMANI PONTIFICIS ex Præfecto Pa-
latii Rex constitutus, &c. Et in annalibus ad annum 749. Burchar-
dus VVirtzburgensis Episcopus, & Totradus Presbyter Capellanus missi sunt
Romam ad Zachariam Papam, ut consulerent Papam DE CAUSA RE-
GVM, qui illo tempore fuerunt in Franciâ, qui nomen tantum Regis, sed
nullam potestatem Regiam habuerunt: per quos prædictus Pontifex mandavit
melius esse illum vocari Regem, apud quem summa potestatis consisteret, da-
tâq; auctoritate sua jussit Pippinum Regem constitui. Et ad annum 750.
Hoc anno secundum Romani Pontificis sanctionem Pippinus Rex Francorum ap-
pellatus est, & ad hujus dignitatem honoris unctus sacra Unctione manu S. me-
morie Bonifacii Archiepiscopi, & Martyris, & more Francorum elevatus in
solum Regni, in Civitate Suessonia. Childericus vero, qui falso Regis nomine
sungebatur, tonsa capite in Monasterium missus est.

2. Eginhardi fidem cum dubiam efficere nequeat Joannes
Launoius, in restringendam Summi Pontificis autoritatem
semper intentus; quippè cum sciat illum Scriptorem & ma-
gnæ probitatis, & exactæ sinceritatis fuisse, ac rem paulò
antea gestam, atque ad eò sibi notissimam narrasse, vitam
Caroli ab eo scriptam corruptam fuisse contendit; Annalium
B b 2 autem

M. C.

certalib
de Gallian
CIII
231